van uw kant; morgen zoudt ge toch berouw hebben. Neem nog een raad van mij aan: als gij nogmaals in deze streken komt, wees dan wat voorzichtiger in uw omgang met vrouwen, dan gij met mij waart, in uw eigen en haar belang."

„Merced!"...

„Stil, ik moet weg; vaarwel! Wij zien elkaar nooit weer; ik zou me schamen u bij helderen dag te moeten ontmoeten na 't geen ik dezen avond zeide. Begrijpt ge dat niet? Vaarwel, Maurits, als ge mij een weinig liefhebt, denk dan aan uw belofte en ontmasker dien ellendeling over wien we spraken. Vaarwel en vergeet mij."

Zij rukte zich onstuimig los en verdween achter een zijdeur van het groote huis, waar haar kamenier, in een sluier gewikkeld, wachtte.

De vijf dagen welke de *De Ruyter*, na het bal bij don Mendez, nog te A... vertoefde, waren voor Maurits dagen van strijd en wroeging. Hij gevoelde minachting voor zichzelf; maar welk jong mensch zou niet bezweken zijn voor zooveel jeugd en schoonheid als Merced in zich vereenigde. Hij kon zijn verdriet niet langer verkroppen en maakte Driebeek deelgenoot van zijn leed. Deze lachte, noemde zijn nauwgezetheid van geweten overdreven, en wist hem eindelijk een riem onder het hart te steken.

„Als je zuster Bertha," had Driebeek meermalen gezegd, „een goede postillon d'amour is, zal zij over dit voorval zwijgen, en begrijpen dat menig ander in dergelijk geval eerder gezwicht zou hebben dan jij. En als jij ooit Jenny de uwe moogt noemen, moet jij dat zelf met haar uitmaken, en zal zij je wel vergiffenis schenken... Ik kan me vergissen, maar ik houd die Merced voor een coquette, en beklaag haar aanstaanden man. Ik was gisteren aan den wal en zag haar in de alameda in gezelschap van dien officier, hoe heet hij ook? Rodriguez, meen ik. Toen zij mij gewaar werd, had zij 't heel druk met hem; zeker dacht zij dat ik dat aan jou zou mededeelen. Neen, ik heb liever met onze hollandsche meisjes te doen; al te veel hartstocht lijkent jou evenmin als mij. Wij zijn onder een koeler hemel geboren en grootgebracht."

Maurits ging niet meer naar den wal, want al had Merced hem te kennen gegeven dat zij hem niet meer ontmoeten wilde, hij vreesde dat een toeval hen te zamen kon brengen. Per brief nam hij afscheid van den heer en mevrouw Mendez, hen bedankende voor de genoten gastvrijheid en zijn beleefde groeten verzoekende aan de dochter des huizes. (*Wordt vervolgd.*)

NIEUWE WEGEN

DOOR

J°. DE VRIES.

(Bij de plaat.)

Adieu, oude weg van Zandvoort! Een mededinger is verschenen, tegen wien gij niet op kunt.

De Zandvoortsche weg was — of liever: is een eigenaardige weg. Onder den indruk van het oogenblik lijkt hij tot den verleden tijd te behooren, en voor velen zal hij ook werkelijk daartoe behooren; maar de liefhebbers zullen hem niet vergeten. Hij gaat, van Haarlem uit, langs den steedschen Wagenweg, met zijn aaneengesloten regel huizen, langzamerhand de vrije natuur in. De reeks huizen ontbindt zich. Als hadden zij elkander losgelaten, gaan zij verder van elkander staan, en beginnen zich hier en daar in het groen te verschuilen; de natuur wordt hoofdzaak, het huis bijzaak. Straks regeert de natuur oppermachtig, het huis wordt uitzondering en lost zich op in een eenzaam ijzeren hek met steenen pijlers. Streng, deftig staat het te droomen van oude tijden; de takken spreiden zich er over uit, de planten klimmen er bij op, zon en bladeren dansen, spelen en stoeien over de verweerde bruine steenen. De vrije natuur is eenige heerscheresse geworden, en tusschen eiken, hooggetopt of laag gehakt, tusschen boschpaden en begroeide heuvels loopt de weg.

Maar kort is het rijk der groene natuur. Een, die machtiger is, is in aantocht. Langzamerhand begint gij ook hier den overgang op te merken. De heuvels worden minder weelderig begroeid. Door het hakhout heen, ziet gij de kale duinen. 't Wordt kaler, dunner, zanderiger, droger. De kruinen der boomen worden minder hoog en ijler, de toppen neigen landwaarts in. 't Krimpt en slinkt en verschrompelt alles en durft zich niet verheffen, noch het hoofd opsteken. Meer zand! Straks alles zand, alles kaal en open voor den wind. Een nieuwe wereld daagt op, die van geen boomen, van geen groen, van geen dak wil weten, waar alles vlak is en open ligt, alles licht is zonder schaduw, waar de wind vrij rondwaait, waar de vruchtbare regendruppels zilt worden; een nieuwe wereld, zonder wegen, zonder paden, zonder het kleingeestig spoor van menschen, zonder oude plaatsen en vastgewortelde teekens. Daar, achter die hoogte, ligt zij. Nog een paar schreden gestegen... daar is zij, de groote, machtige zee, tintelend in de zon, rustig in zichzelve gekeerd. Loom en traag rolt zij hare golven naar het strand, als rekte zij zich uit; de deinende oppervlakte rijst en daalt zachtkens, als een machtige boezem bij kalme ademhaling. Zij koestert zich in het licht, zonder sieraad, ledig, grootsch. Wegen, boomen, huizen, veld, duinen, alles verslindend, en mijlen, mijlen, oneindigheden ver, u niets vertoonend dan zichzelve, vol stille majesteit, diep, breed, effen, zelfgenoegzaam.

De nieuwe weg, de spoorweg, die vrijdag 3 Juni geopend is, voert u naar zee, gelijk een tramwagen u naar een Panorama rijdt. De nieuwe weg heeft het er op gezet, van Overveen af, u dadelijk het gebied van de zee te laten zien. Voor den wandelaar, die bij de school te Overveen de duinen inslaat, levert de kronkelende, holle spoorweg beneden en de ruige golvende duinenrij boven hem, — een terrein met drie verdiepingen, — een schilderachtig gezicht op, en de spoorwegreiziger wint er, gedurende zijn korten tocht, een zonnig, dor en onherbergzaam, eigenaardig teekenachtig landschap bij. Maar vooral is de nieuwe weg korter, eenvoudiger, gemakkelijker, bij minder kosten, en... in de mode. 't Is, van nu af, de aangewezen weg voor hen, die aan het strand willen zijn.

En daarom is het dan ook den meesten te doen. Zeebad, zeelucht, zeewind, zeebazaar, zeebierhuis, zeepassage... de spoorweg stelt het spoedig en goedkoop in uw bereik.

Als gij te Zandvoort zijt aangekomen, klimt gij met een breede trap — zie de afbeelding hiernevens — naar boven. Daar staat gij in den wind, op de duinen; maar geen zantvoortsche visschershut ziet gij vóór u, met een net dat te drogen hangt aan den geteerden wand, en een beeldje van Israëls of Burgers in levenden lijve er bij. Weest gerustgesteld, het riekt hier niet naar visch. Een nieuwerwetsche gevel rijst vóór u op, met een wijde, ruime boogvormige poort. Gij volgt den menschenstroom, die u den weg wijst. Op het oogenblik is er in de „Passage", waartoe de wijde poort toegang verschaft, weinig anders te zien dan werkvolk; maar als het werk af is, zult gij hier dezelfde sigarenpijpjes en dezelfde *articles de Paris* zien uitgestald, die gij in de Kalverstraat moogt bewonderen. Doch laat ons niet te zeer toornen. Na de spoorwegreis door de duinen en voor het ontmoeten van de

zee, moge dit Kalverstraatsch tusschenbedrijf iemand, die zee en lucht en woeste natuur komt zien, meer tegenstaan dan verrukken, — de badgast, die bij zooveel zand en water niet alle dagen en uren kan zitten peinzen, vindt hier, vooral bij minder gunstig weder, een welkome gelegenheid om een soort van „permanente" tentoonstelling te bezoeken en zich eenige noodige of overbodige snuisterijen aan te schaffen bij kapper, banketbakker of in het modemagazijn. Zelfs vindt hij hier gelegenheid zich op meer degelijke wijze te ontspannen. De heer Krelage toch zal er de oogen der voorbijgangers niet alleen strelen door een van die fraaie plantenmagazijnen, die hier en daar in onze groote steden als reusachtige bloemenmanden pronken, maar zijn Emporium — hier, waar de volken zullen samenkomen, spreekt zijn „zee-stapelplaats" de latijnsche wereldtaal — zal tevens gelegenheid bieden kennis te maken met meenschappelijke gang uitkomen en omhelzen niet de oneindigheid, maar dan toch een zeer ruim plein, waarmee de vertrekjes door openslaande deuren gemeenschap hebben en dat met een muziektent, een leger stoelen en tafeltjes en, vertrouwen wij, ook met een evenredig aantal bezoekers prijken zal. Hier zult gij uit de hoogte op de zee kunnen nederzien, met haar zonsondergang en paarlemoeren tinten. Want als de machtige zelf haar concert begint te geven en dondert op het strand, dat het davert, als de zee de hooge duinen bestormt en de reddingboot uitgaat, die nu vredig dommelt in haar stal; als de slenterende Zandvoorder vrijwillig van zijn avondeten zal opstaan, om door de branding heen te vechten voor zijn leven en dat van anderen er bij, dan zult gij er misschien niet zijn. Gij wilt, want het is nu rustig en mooi op het strand, de zee van nabij bekijken; welnu, gij zult daar

De Passage te Zandvoort. (Teekening van P. A. Schipperus.)

dien belangrijken tak van Haarlem's nijverheid, welke voor een goed deel ook aan het zand der duinen zijn ontstaan en bloei te danken heeft.

Aan het eind der Passage moet gij zelf uw weg kiezen. Rechts gaat gij de woeste duinen in, links vindt gij, op de geëffende hoogvlakte, een uitgestrekt bouwterrein en een straatweg, die u tusschen denkbeeldige villa's door naar het dorp voert, op eerbiedigen afstand tegen de duinen geleund. Recht doorloopende komt gij uit de Passage in het Daghotel. Het vierkante hoofdgebouw met zijne vier ridderlijke hoektorens is voornamelijk tot restauratie of gelagkamer ingericht. Het heeft twee zijvleugels, of liever twee groote, kromgebogen armen, die zich naar zee uitstrekken en de oneindigheid, vóór hen, schijnen te willen omhelzen. Deze bevatten een reeks kamertjes, die met een achterdeur in een ge- waar de straatweg vóór het plein heen loopt, een trap vinden, ruim, breed en gemakkelijk, die u bij het afklimmen vrijwaart tegen den ongevraagden spoed en bij het opklimmen tegen de verdrietige worstelpartij van een zandig en steil duinpad. Met majesteit zult gij nederdalen; onbezweet, met ongebroken deftigheid zult gij opklimmen en met behouden waardigheid zult gij uw „beiersch" bestellen.

Toover de bouwterreinen nu vol met villa's, goed gepleisterd en van groote spiegelruiten voorzien, toover de Passage vol schitterende winkels en vol kooplustigen, bevolk het plein met een vroolijke menigte, die naar de muziek of naar de vriendelijke stemmen nevens zich luistert, vul de spoortreinen, die af- en aanrijden, met reizigers, die op elkanders knieën moeten zitten; maar vooral, voorzie het strand van paard- en ezelrijdende badgasten, vul het schoone Zandvoortsche strand met badenden, voor-

zie de kranken en zwakken en moeden van frissche lucht en frisch bloed, dat de wangen tint, blaas den stedeling de zeewind om de ooren.... en de droom van den nieuwen weg en van Nieuw Zandvoort zal vervuld zijn.

VAN WAAR?

Van waar die stille wanhoop
O menschheid in uw hart?
Van waar dat troostloos lijden,
Die bitterheid in smart?

Van waar dat eeuwig twijflen,
Dat zoeken zonder licht;
Die vragen zonder antwoord
Aan 't morrend hart gericht?

Van waar dat cynisch spotten
In uw vertwijflingswaan,
Met oorsprong, doel en wetten
En raads'len van 't bestaan?

Van waar dat koortsig jagen,
Naar zingenot en schijn,
Alsof uw groote ziele
Dáármee gebaat kon zijn?

Van waar dat koel verwerpen
Van 't geen den stillen wensch
Naar rust en troost bevredigt,
O arme, blinde mensch? —

't Is wijl gij van die aarde,
Die ge in uw smart vervloekt,
Uw eenig heil durft hopen
En dáár uw vrede zoekt.

't Is wijl ge, wat het koste,
Uzelf ontvluchten wilt,
Wijl niets den geest die hongert
En 't dorstend harte stilt.

't Is wijl gij al de stemmen,
Die spreken tot 't gemoed,
In 't wild gedruisch der wereld
Met opzet zwijgen doet.

't Is wijl ge willig blind zijt
Voor 't licht dat eeuwig blijft,
En ge op de zee des levens
In hooploos duister drijft.

't Is wijl ge 't hooger leven
Dat opvoert tot uw God,
Een ijdlen waan durft noemen,
Waarmee de wijsheid spot.

O arme wereldwijsheid!
O licht, dat even schijnt
En in den nacht van jammer
Voor 't weenend oog verdwijnt.

O mensch, die geen verlossing
Meer van uw Godheid beidt,
Geen troost meer hebt in 't heden,
Noch hoop op de eeuwigheid.

En toch ge kunt niet leven,
Verstoken van het licht
Waarheen in 't eind het zwerven
Van 't zoekend hart zich richt.

En toch ge kunt niet sterven
In vrede met uw lot,
Vóór uw vermoeide ziele
Verzoend is met haar God.

JOSEPHINE GIESE.

Schetsen uit het Museum van Kunstnijverheid op het Paviljoen te Haarlem.

DOOR

F. W. VAN EEDEN.

(Vervolg van blz. 215.)

DE GRIEKSCHE VAZEN.

Gewoonlijk spreekt men van Etrurische vazen, omdat zeer vele in Toskane en westelijk Italië, het oude Etrurië, gevonden zijn. Die naam is slechts gedeeltelijk juist. Een grondig onderzoek heeft bewezen dat Griekenland de bakermat is geweest van dit slag van beschilderd aardewerk, en dat Griekenland op dit gebied in de oude beschaafde wereld heerschappij heeft gevoerd. In het oude Athene was zelfs een voorstad, naar de pottebakkerijen Kerameikos genoemd.

De eerste dezer vazen werden in de vorige eeuw ontdekt in de grafheuvels der oude Etruriërs, bij Volci, Isola Farnese, Cervetere, Bomarzo, Chiusi en andere plaatsen; later vond men ze ook in andere gedeelten van Italië, op Sicilië, in Griekenland en den Archipel, in noordelijk Afrika en op de meeste plaatsen, waar eenmaal grieksche koloniën waren gevestigd.

De reden waarom de meesten tot heden in Etrurië zijn gevonden, ligt in de eigenaardige gewoonte der oude Etruriërs, om hunne dooden in stevige grafkelders te plaatsen en hun allerlei huisraad en sieraden in het graf mede te geven. Wel is het zeer waarschijnlijk dat vele der in Etrurië gevonden vazen in Etrurië gemaakt zijn, maar het was slechts een min of meer gelukkige namaak. De eigenlijke etrurische vaas-stijl heeft een geheel ander karakter en nadert meer tot den romeinschen.

Dat het aantal in Griekenland-zelf gevonden vazen geringer is, behoeft niet te verwonderen, als men nagaat dat van de overheersching der Romeinen af dit land aan onophoudelijke roofzucht ter prooi was en de grieksche kunstschatten meerendeels naar Rome werden overgebracht.

Weinig kan met juistheid omtrent den ouderdom dier vazen gezegd worden. De groote bloeitijd der kunst wordt gesteld van 500 tot 300 jaren voor onze tijdrekening. De oude voorbeelden werden echter later door de Etruriërs nagevolgd, doch reeds in de tweede eeuw vóór onze tijdrekening schijnt deze type voor andere genres te hebben plaats gemaakt. Jaennicke vooronderstelt dat de alleroudste vazen van trojaanschen en cyprischen oorsprong, dagteekenen van 1000 jaar vóór Chr.

Het aantal tot heden opgegraven en in de musea bewaarde antieke vazen van grieksch karakter wordt op ongeveer 50,000 berekend. De rijkste verzamelingen vindt